

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Communicatiegrondrechten: een onderzoek naar de constitutionele bescherming van het recht op vrijheid van meningsuiting en het communicatiegeheim in de informatiesamenleving

Asscher, L.F.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Asscher, L. F. (2002). *Communicatiegrondrechten: een onderzoek naar de constitutionele bescherming van het recht op vrijheid van meningsuiting en het communicatiegeheim in de informatiesamenleving* Amsterdam: Otto Cramwinckel

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <http://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Inhoudsopgave

	VOORWOORD	5
1.	CONVERGENTIE EN COMMUNICATIEGRONDRECHTEN	11
1.1	Inleiding	11
1.2	Probleemstelling	12
1.3	Plan van aanpak	12
1.4	Begripsbepaling	13
1.4.1	De grondslagen van de vrijheid van meningsuiting	14
1.4.2	Communicatievrijheid en privacy: het communicatiegeheim	17
1.4.3	Informatiesamenleving	26
1.4.4	Juridische convergentie	32
1.4.5	De overheid in de informatiesamenleving	32
1.5	Begrenzing van het onderzoek	34
2.	ARTIKEL 7 GRONDWET	36
2.1	De Nederlandse Grondwet	36
2.1.1	Karakter en interpretatie van de Grondwet	36
2.1.2	Toetsingsverbod	37
2.1.3	Grondwet in de informatiemaatschappij	40
2.2	Vrijheid van meningsuiting	41
2.2.1	Geschiedenis van artikel 7 Grondwet	42
2.2.2	De formulering van de vrijheid	44
2.3	Object en reikwijdte	45
2.3.1	Toegang	48
2.3.2	Techniek	56
2.3.3	Informatiebeleid	62
2.4	Beperkingen	63
2.5	Voorstellen in het digitale tijdperk	66
2.5.1	De Commissie Franken	66
2.5.2	Het mandaat van de Commissie Franken	67
2.5.3	De voorstellen van de Commissie Franken en het kabinetsstandpunt	67
2.5.4	Techniek	72
2.5.5	Zorgplicht	73
2.5.6	Beperkingen	74
2.6	Conclusie	76

3.	ARTIKEL 13 GRONDWET	79
3.1	Inleiding	79
3.2	Het communicatiegeheim in de Grondwet	79
3.2.1	Object en reikwijdte	84
3.2.2	Horizontale werking	89
3.2.3	Beperkingen	90
3.2.4	Nationale veiligheid	93
3.3	Wijzigingsvoorstellen	95
3.3.1	Voorstel 25 443: 'Vertrouwelijke communicatie'	95
3.3.2	De Commissie Franken	100
3.3.3	Het kabinetsstandpunt	103
3.4	Conclusie	104
4.	COMMUNICATIEGRONDRECHTEN IN EUROPA	107
5.	ARTIKEL 10 EVRM	111
5.1.1	Grondslag	111
5.1.2	Object en reikwijdte	112
5.1.3	Beperkingen	114
5.1.4	Positieve verplichting	114
5.2	Techniek	115
5.2.1	Algemeen	115
5.2.2	Pers	116
5.2.3	Film	117
5.2.4	Omroep en telecommunicatiemiddelen	118
5.3	Conclusie	122
6.	ARTIKEL 8 EVRM	125
6.1	Grondslag	125
6.2	Object en reikwijdte	126
6.2.1	Verhouding tot artikel 10 EVRM	127
6.3	Beperkingen	128
6.3.1	Positieve verplichting	128
6.4	Techniek	128
6.4.1	Briefgeheim	128
6.4.2	Elektronische communicatiemiddelen	129
6.5	Andere initiatieven van de Raad van Europa	134
6.6	Conclusie	136
7.	EU EN GRONDRECHTEN	138
7.1	De economische vrijheden	140
7.2	Secundair Gemeenschapsrecht	143
7.2.1	Richtlijnen	143

7.2.2	eEurope, de informatiesamenleving op zijn Europees	146
7.3	De derde laag: het Grondrechtenhandvest	150
7.4	Conclusie	152
8.	COMMUNICATIEGRONDRECHTEN IN DE VERENIGDE STATEN	154
9.	HET FIRST AMENDMENT	160
9.1	Het First Amendment	160
9.2	Object en reikwijdte	162
9.3	Toegang	165
9.4	Beperkingen	167
9.5	Techniek	170
9.5.1	Drukpers	170
9.5.2	Post	171
9.5.3	Telegrafie	174
9.5.4	Telefoon	175
9.5.5	Film	177
9.5.6	Ether-Omroep	178
9.5.7	Kabel	184
9.5.8	Internet	187
9.6	Conclusie	192
10.	HET FOURTH AMENDMENT	196
10.1	Inleiding	196
10.2	Het communicatiegeheim	196
10.2.1	Geschiedenis	196
10.3	Object en reikwijdte	204
10.4	Beperkingen	206
10.5	Techniek	207
10.5.1	Pre-Katz	207
10.5.2	De uitspraak Katz	208
10.5.3	Post-Katz	209
10.5.4	Internet	211
10.5.5	Antiterrorism Act 2001	218
10.5.6	Analyse	219
10.6	Conclusie	221
11.	CONCLUSIES	223
11.1	Inleiding	223
11.2	Rechtsvergelijking	223
11.2.1	Inleiding	223
11.2.2	Vrijheid van meningsuiting	224

11.3	Communicatiegeheim	232
11.3.1	De rol van het toetsingsverbod	237
11.4	Techniek	238
11.5	Aanbevelingen	243
	SUMMARY	247
	LITERATUUR	252
	REGISTER	267